

“सार्वजनिक बांधकाम विभागाच्या अखत्यारीतील रस्ते/पूल/इमारती दुरुस्ती व देखभाल, बांधकाम,विशेष दुरुस्ती, सुधारणा व इतर कामांच्या निविदाबोलाविताना अनुसरण्याच्या सुधारित कार्यपद्धतीबाबत”.

महाराष्ट्र शासन
सार्वजनिक बांधकाम विभाग
शासन निर्णय क्रमांक – संकीर्ण -२०१६/प्र.क्र.१०५/रस्ते-५
मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२.
दिनांक :- १७ डिसेंबर, २०१६

- संदर्भ** :- १) सार्वजनिक बांधकाम विभागाचा शासन निर्णय क्र.सीएटी-०१/२०१५/प्र.क्र.२०/इमा-२, दिनांक २४/०४/२०१५
२) सार्वजनिक बांधकाम विभागाचा शासन निर्णय क्र.संकीर्ण-२०१५/प्र.क्र.७०/इमा-२, दिनांक ०६/०५/२०१५
३) सार्वजनिक बांधकाम विभागाचा शासन निर्णय क्र.निविदा-०७९९/प्र.क्र.२५६/इमा-२, दिनांक ०१/०१/२००९.

प्रस्तावना :-

सार्वजनिक बांधकाम विभागामार्फत राज्यातील रस्ते, पूल व इमारतींच्या प्रकल्पांची बांधकामे/दुरुस्ती/विशेष दुरुस्ती व इतर प्रकारची कामे हाती घेऊन पूर्ण करण्यात येतात. या संदर्भाने सार्वजनिक बांधकाम विभागामार्फत कामांच्या निविदा बोलाविणे/निविदांना मंजूरी देणे/निविदा प्रसिद्धी करणे इत्यादी बाबींबाबत वेळोवेळी मार्गदर्शक सूचना निर्गमित करण्यात आल्या आहेत. या सूचनांप्रमाणे विभागातील कामांबाबत कार्यवाही करण्यात येते.

सार्वजनिक बांधकाम विभागाने दिनांक २४/०४/२०१५ रोजीच्या शासन निर्णयाद्वारे विभागांतर्गत कामांच्या निविदा बोलाविणे तसेच मजूर सहकारी संस्था/सुशिक्षित बेरोजगार अभियंते व नोंदणीकृत कंत्राटदार यांच्यामधील काम वाटपासंदर्भात सुधारित सूचना निर्गमित केल्या आहेत. सामान्य प्रशासन विभागाच्या दिनांक २६/११/२०१४ रोजीच्या शासन निर्णयाद्वारे रु.३.०० लक्षपेक्षा मोठया किंमतीच्या कामांसाठी ई-निविदा पद्धती अनुसरण्यात यावी अशा सूचना निर्गमित करण्यात आल्या आहेत. या सूचनांना अनुसरून सार्वजनिक बांधकाम विभागानेही रु.३.०० लक्षपेक्षा मोठया कामांसाठी ई-निविदा पद्धत अनुसरण्याबाबत निर्णय घेतला आहे. मजूर सहकारी संस्था/सुशिक्षित बेरोजगार अभियंते/पात्र नोंदणीकृत कंत्राटदार यांच्यामध्ये विनानिविदा काम वाटपासंदर्भात रु.३.०० लक्षपेक्षा मोठया किंमतीची कामे त्या-त्या संवर्गात खुल्या स्पर्धात्मक निविदा बोलावून देण्याबाबत निर्णय घेतला आहे. त्यास अनुसरून विभागातील कामकाज सुरक्षीतपणे चालू आहे.

शासनस्तरावर वेळोवेळी घेण्यात येणा-या आढाव्यामध्ये विशेषतः रस्ते, पूल व इमारतींच्या दुरुस्तीची कामे रु.३.०० लक्षपेक्षा कमी किंमतीच्या तुकड्यांमध्ये मंजूर करून या कामांसाठी निविदा प्रक्रिया टाळून कामे काम वाटप समितीमार्फत देण्यात येत असल्याचे प्रकर्षने नजरेस आले आहे. यामुळे कामांच्या संख्येत मोठी वाढ होऊन निविदांमध्ये पारदर्शी प्रक्रिया अंमलात येत नसल्याचे दिसून आले आहे. या पद्धतीमुळे कामे गुणात्मकदृष्ट्या चांगल्या दर्जाची होत नसून कामांच्या दोषदायित्वाची निश्चितीही करता येणे शक्य होत नसल्याचे स्पष्ट झाले आहे. यामध्ये प्रामुख्याने दुरुस्तीची कामे एकत्रितरित्या मंजूर करण्याएवजी सोईनुसार कामांचे तुकडे पाढून कामे मंजूर करून ई-निविदा प्रक्रिया न करता कामे करण्याची प्रवृत्ती वाढीस लागल्याचे दिसून आले आहे.

यासंदर्भाने अशापद्धतीने कामे होऊ नयेत अशी शासनाची इच्छा आहे. यासाठी यासंदर्भाने सुधारित सूचना निर्गमित करून या प्रवृत्तीस प्रतिबंध आणण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती. या बाबीबाबत अभ्यास करून शासन आता पुढीलप्रमाणे मार्गदर्शक सूचना निर्गमित करीत आहे :-

शासन निर्णय :-

सार्वजनिक बांधकाम विभागांतर्गत हाती घेण्यात येणा-या कामांच्या निविदा प्रकरणी रस्ते, पूल व इमारतींच्या कामांसाठी विशेषत: दुरुस्ती व देखभालीच्या कामांसाठी पुढीलप्रमाणे कार्यपद्धती अंमलात आणण्यात यावी :-

- १) रस्त्यांच्या दुरुस्तीच्या कामांच्या निविदा बोलाविताना कमीत-कमी १० कि.मी. लांबीपेक्षा जास्त लांबीमधील सर्वप्रकारच्या दुरुस्तीच्या कामांच्या एकत्रित निविदा बोलाविण्यात याव्यात. या निविदेमध्ये रस्त्याच्या लांबीमधील पूलांच्या दुरुस्तीच्या कामांचाही समावेश करण्यात यावा. निविदा प्रक्रीया दरवर्षी माहे एप्रील अखेर पर्यंत पूर्ण करण्यात यावी.
- २) इमारतीच्या दुरुस्तीच्या कामासाठी इमारतीमध्ये करावयाच्या सर्वप्रकारच्या दुरुस्तीच्या कामांसाठी एकत्रित निविदा बोलाविण्यात याव्यात. यासंदर्भात दुरुस्तीच्या कामांच्या निविदा बोलाविताना खालील बाबींकडे प्राधान्याने लक्ष देण्यात यावे.
  - अ) सार्वजनिक बांधकाम विभागाच्या अखत्यारीतील एका परिसरातील शासनाच्या विविध इमारतींची दुरुस्ती करण्यासाठी एकत्रित निविदा बोलाविण्याची कार्यवाही करावी.
  - आ) बहुमजली इमारतींच्या संदर्भात संपूर्ण इमारतीच्या दुरुस्तीसाठी एक निविदा बोलाविणे शक्य नसल्यास एकापेक्षा जास्त निविदा बोलाविताना प्रत्येक निविदेची किंमत रु.२० लक्षपेक्षा जास्त राहील याची काळजी घेण्यात यावी.
  - इ) तालुकास्तर व जिल्हास्तरावरील इमारत समूहांसाठी इमारतींच्या दुरुस्तीसाठी एकत्रित निविदा बोलाविण्याची कार्यवाही करण्यात यावी.
- ३) या सूचनांप्रमाणे कार्यवाही न करणा-या क्षेत्रीय अभियंता / अधिकारी यांच्याविरुद्ध दंडनिय कारवाई ताबडतोब सुरु करण्यात यावी, ही जबाबदारी मुख्य अभियंता यांची राहील.
- ४) रस्ते, पूल व इमारतींच्या दुरुस्तीच्या कामांसाठी पुढील वर्षीच्या दुरुस्तीच्या कामांना माहे जानेवारी मध्ये मंजूरी प्रदान करून दुरुस्तीच्या कामांच्या एकत्रित निविदा एप्रिल मध्ये निश्चित करण्याबाबत नियोजन करून कार्यवाही करण्यात यावी. इमारतींच्या कामासाठीही ही कार्यपद्धती अंमलात आणावी.
- ५) काही विशेष परिस्थितीमध्ये रु.३.०० लक्षपेक्षा कमी किंमतीच्या कामांसाठी ठेकेदारी निश्चित करावयाची असल्यास त्याबाबतचे प्रस्ताव सविस्तर कारणमिमांसेसह मुख्य अभियंता यांचेकडे सादर करण्यात यावेत. मुख्य अभियंता यांनी यासंबंधाने आवश्यक अभिलेख ठेवून प्रस्ताव मंजूर करणे योग्य असल्यास १५ दिवसांत मंजूर करावेत. करीत असलेल्या कार्यवाहीबाबत शासनास प्रतिवर्षी एकत्रित अहवाल सादर करावा.

उपरोक्त सूचना हा शासन निर्णय निर्गमित झालेल्या दिनांकापासून अंमलात येतील. यासंबंधाने यापूर्वी देण्यात आलेल्या सर्व सूचना अधिक्रमीत करण्यात येत आहेत.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेताक २०१६१२१७१०५४१५०८१८ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(ललितागौरी गिरीबुवा)
सहायक अभियंता श्रेणी-१ तथा का.अ.

प्रत,

- १) मा. मंत्री, सार्वजनिक बांधकाम (सार्वजनिक उपक्रम) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई
- २) मा. राज्यमंत्री, सार्वजनिक बांधकाम (सार्वजनिक उपक्रम वगळून) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई
- ३) मा. राज्यमंत्री, सार्वजनिक बांधकाम (सार्वजनिक उपक्रम) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई
- ४) प्रधान सचिव, सार्वजनिक बांधकाम विभाग, यांचे स्वीय सहायक, मंत्रालय, मुंबई
- ५) सचिव (रस्ते), सार्वजनिक बांधकाम विभाग, यांचे स्वीय सहायक, मंत्रालय, मुंबई
- ६) सचिव (बांधकामे), सार्वजनिक बांधकाम विभाग, यांचे स्वीय सहायक, मंत्रालय, मुंबई
- ७) मुख्य अभियंता, सार्वजनिक बांधकाम प्रादेशिक विभाग, मुंबई/विशेष प्रकल्प मुंबई/पुणे/नाशिक/
औरंगाबाद/अमरावती/नागपूर
- ८) सर्व सहसचिव, उपसचिव व अवर सचिव, सार्वजनिक बांधकाम विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- ९) कार्यासन अधिकारी (व्यय-११), वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- १०) निवडनस्ती कार्यासन रस्ते-५ सार्वजनिक बांधकाम विभाग, मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२.